

Collegial= Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaabigt Privilegium.

Nr. 46. Den 17 November 1798.

Bekjendtgjørelse.

Til end mere Betryggelse for de Søfarende, som seile ind og ud, til og fra Bergens Lehd ved Skuddesnæs, er bleven foranstaltet paa Bynten af bemaalrede Næs opsat et nyt Lygtesyr, som begynder at brænde den 1 Januar 1799, og skal for Estertiden brænde efter de samme Regler, som de øvrige Syrer, nemlig: om Sommeren fra Paaſke til Mikkelsdag antændes det 1 Time efter Solens Nedgang og brænder til Dagens Begyndelse, og om Vinteren fra Mikkelsdag til Paaſke $\frac{1}{2}$ Time efter Solens Nedgang, og brænder til $\frac{1}{2}$ Time for dens Opgang.

Efter indhentet Underretning tjener til videre Efterretning for de Søfarende, at dette Lygte-Syr hidses paa en opstaaende Mast eller Stang, ved hvilken der er bygget et Skur, som alt er hvidt malet, hvorfor

for denne Punkt vil uden Tvivl tillige blive meget kjendelig om Dagen i de Direktioner, fra hvilke den kan sees. Lygten er omtrent 300 Fod over Vandets Overflade. Det er bekjendt, at der allerede længe har været et Blus eller Steenkuls-Fyr paa Hviddingsøerne og et Lygtefyr inde ved Højevarde, dette sidste tjenende til at kunne, naar man om Aftenen eller Natten er seilet Karmsundet ind, søge Ankerpladsen ved Højevarde. Naar man kommer fra Søen og enten vil eller seer sig nødt til at holde ind i Bugten og seile Karmsundet ind, da bør man med tilbørlig Opmærksomhed ikke kunne feilstage imellem Skuddesnæs og Hviddingsøernes Fyrer; dette, som hides paa en saa kaldet Bippe, er et Kul- eller Blusfyr, men det paa Skuddesnæs, er, som nældt, et Lygtefyr, hvilket derfor brænder med et stadigt og enkelt Skin, og dette Fyr kan desuden, naar man kommer Vesten fra, ikke sees, med mindre man tillige er saa sydlig, at det er frit Synen for Skjæret Gjørtongen, eller, hvilket er det samme, at man haver det i N. O. t. O. retvisende, og i denne Kompas-Streg er Farvandet reent ud fra Hviddingsøerne. Man kan altsaa, om man først fik kun eet Fyr at see, og for en kort Tid var i Tvivl om, hvilket af dem det kunde være, styre noget østlig, thi i Fald det da var Skuddesnæs-Fyr, man havde i Sigte, maatte man saaledes upaatvivlelig faae Hviddingsøernes

Blus-

Blusfyr strax derefter at see, det maatte da ellers være besynderligt tykt, taaget Veir eller Sneefog; faaer man derimod ikke, ved at have styret noget østligere, snart et Fyr endnu at see, maa det følgerlig være Hviddingsøens man haver i Sigte, og da kan man, ved Peiling fra det, sætte Kurs efter til at tage Syn af det andet; ligesom man efter Maaden, som Skuddesnæs Fyr staaer, og er skjult af det høie Land, kan, isald man seer et Fyr østligere fra sig end N. O. t. O. retvisende, være vis paa, at det maa være Hviddingsøens. Naar man har Kjending af dette, kan man dersfra sikkert holde op under Skuddesnæs, da man ved det ny Fyr nu med Visshed kan vide, hvor Hukken er, og saaledes holde nær ind under Landet ved Skuddesnæs og ind efter i Karmsundet. Naar man kommer henimod Smørstakken, kan man vente at see alle 3 Fyrer tillige, og naar Skuddesnæs Fyr da igjen bliver skjult af Landet, kan man efter de tvende Andre, især det ved Højevarde, rette sin Seilads videre til at søge Ankerpladsen i denne Havn. Men er man ubekjendt, og ikke vil vove at styre Karmsundet ind uden Løts, eller andre Omstændigheder forhindrede Indseilingen, saa kan Fyrene paa Hviddingsøen og Skuddesnæs blive en fortræffelig Underretning for dem, som saae sig nødt til, at holde krydsende her i Bugten Natten over; men i saa Tilfælde maa man være meget agtpaagivende, om

ikke

ikke Strømmen, hvilken som oftest her er meget stærk, forsætter Elbet til nogen af Siderne.

Dette bekjendtgjøres herved til Efterretning for de Esfarende og andre Bedkommende, baade inden- og udenlands.

Kjøbenhavn, udi det vestindisk-guineiske Kente- og General-Toldkammer, den 30 Oktbr. 1798.

Moltke. Hansteen. Malling.
Frellen. Tönder Lund, Rosenstand Goiske.

Oldenburg.

Offentlige Foranstaltninger.

Jen til det danske Cancellie indsendt Forestilling, af 10 Mai d. A., betræffende Frue latinske Skoles økonomiske Forsatning, har Kommissionen for Universitetet og det lærde Skolevæsen indstillet følgende Punkter til Hs. Majestæts allerhøieste Approbation: nemlig,

- 1) Da Udgifterne ved Skolen, efter den nye Indretning, falde deels maanedse deels sjerdingaarsviis, har Kommissionen formaaet Kjøbenhavns Magistrat, under hvis Bestyrelse Skolens Kapitaler, i alt 38053 Rdlr. 4 Mk. 8 S., hidtil have været, til herefter at udbetale Renterne i tvende Terminer, istedet for de tilforn ere betalte eengang om Aaret; ligesom og bemældte Magistrat har samtykket i fremdeles at beholde denne Bestyrelse.

2) Da

- 2) Da Skolen har haft betydelige Udgifter og derved paadraget sig Gjæld, som det vil være vanskeligt i de første Aar at afdrage, indstiller Kommissionen, om Gotgjørelse af $\frac{1}{4}$ Procent-Skatten, ligesom den tilforn i de Aar, Skolens Indtægter ei have strækket til at bestride Udgifterne, maa bevilges, i det mindste, saalænge Prøvetiden varer.
- 3) Da Oppebørselen af Liigpengene hidtil har været forbunden med meget Bryderi og Tidsspilde for Lærerne, saa har Kommissionen antaget Kommunitets-Pebdellen Brucker til at oppebære saavel Jord- og Sang-Pengene, som de betalende Disciplers Skolepenge, og derfor tilstaaet ham 50 Rdlr.
- 4) Da Skolens hidtil værende Lærere, efter den kongelige Resolution af 20 Oktbr. f. A., under Prøvetiden skulle beholde deres hidtil hafte Indkomster og Fordele, yttret Kommissionen, at disse Indkomsters Oppebørsel ogsaa af dem selv maatte besørges; dog har Kommissionen derfra undtaget Degnepengene, som tilhøre de 4 øverste Kolleger af Frue, Nikolai, Heliggjæstes og Trinitatis Sogne, angaaende hvilke Kommissionen er kommen overeens med ovennævnte Kirkers Forstandere og Medforstandere, at paatage sig Degnepengenes Oppebørsel, imod en Gotgjørelse af 10 Procent for Indkræveren af den oppebaarne Sum; men skulde disse 10 Procent for en enkelt Menig-

nighed ei beløbe sig til 15 Rdlr., da Frue Latin-Skole at tilskyde det Manglende.

- 5) Da Gotgjørelsen til Rektor og Konrektor for Privatistpengene, som efter den sidste Skoleforordning ere henlagte til Skolens Bibliothek, beregnes Skolekassen til Udgift, har Kommissionen indstillet, at disse Penge maae gaae over fra Skolebibliothekets Fond til Skolekassen.
- 6) Da Skolens Sukcentor ved Døden er afgangent, og hans Embede nu, siden Kirkeopvartningen ei meer forrettes af Skolens Discipler, er usødvendigt, indstiller Kommissionen, om samme aldeles maae indgaae, og dets Indtægter deels bespares til Skolekassens Fordeel, deels beregnes samme til Indtægt.
- 7) Da den ene Rirdaler, som de betalende Discipler tilsligemed det sidste Kvartal af Skolepenge skulde erlægge, ved næiere Efterregning, ei fandtes tilstrækkelig til at afholde de forekommende smaae Udgifter, har Kommissionen forhøiet bemældte Afgift til det dobbelte.
- 8) Indstiller Kommissionen, om ei de 100 Rdlr., som svares til Kantor i Slotskirken, maae, naar den nærværende Kantor enten ved Døden eller paa anden Maade afgaaer, til Fordeel for Skolens Kasse, falde bort.
- 9) Anmærker Kommissionen, at Opsynet over Skolens Discipler uden for Læsesalene gjorde en Person nød-

vendig, der bestandigt under Læsetimerne kunde være tilstede paa Skolen, hvorføre den antog, under Navn af Skolens Pædel, en Person, som dertil sandtes duelig, og tilstod ham aarligt 80 Rdlr.

IO) Istedetfor den Nytaarsgave, Skolens Rustos tilforn har faaet af Disciplerne, indstiller Kommissionen, at ham af Skolekassen maa tilstaaes en Gotgjørelse af 20 Rdlr.

II) Da der blandt Skolens Kapitaler kan ansees omtrent 20,000 Rdlr. at være givne af private Folk til bestemt Hensigt, mælder Kommissionen, at den, for at opfylde den kongelige Befaling af 20 Oktbr. f. A., i Følge hvilken aarligt er bestemt til Stipendier 1050 Rdlr. til Fordeling imellem 30 Disciple, saaledes at 10 faaer 20 Rdlr. hver aarlig, 10, 35 Rdlr. og 10, 50 Rdlr., har, uden derfor at fravige de i Henseende til disse Legater af Testatorerne givne Forskrifter, udkastet et Skema til Stipendiernes Fordeling, efter hvilket Skoleraadet bør indrette sit Forslag til Kommissionen, til hvis Approbation det hvergang bør indsendes. Paa dette Skema er ei anført Thuresens og Klokker Mathiesens Legater, samt Stipendium musikum, fordi disse ere forbundne med Kirkeopvarthning, og af den Aarsag afgivne til Kirkenes Fattigskoler, samt indbegrebne i den Sum, Frue Skole aarligt skal erlægge til disse Fattigskoler, ifølge den af Hs. Majestæt approberede Afford.

Stipendiernes Fordeling foreslaaer Kommissionen at maatte skee af Skoleraadet, men ei, som hidtil, offentlig, samt at, som hidtil, en Stipendie-Protokol holdes, i hvilken Bedkommende qvittere for de modtagne Penge.

Hvad Oplagspengene angaaer, maatte Skoleraadet bestemme, om der af Stipendierne kunde oplægges noget; at den nærværende Indretning med Oplagskassen, Oplagsprotokollen m. v. maa vedblive, som hidtil, og at Residuorum Penge altid maatte falde tilbage til Skolens Kasse, af Oplagskassen udtages og Skoleraadet mod Qvittering tilstilles.

Renterne af de, Skolens Bibliothek tilhørende Kapitaler, som beløbe sig til 1341 Rdlr., maatte ligeledes udbetales Skoleraadet mod Qvittering, og over denne Fond holdes en særskildt Konto, samt i øvrigt dermed forholdes, som med Skolens almindelige Regnskab.

- 12) I Henseende til Maaden, hvorpaa i Prøvetiden forholdes med Skolens Regnskabsvæsen, er anskaffet en Kasse med 3 Laase, hvortil Rektor og de 2 ældste Overlærere have hver en Nøgle. I denne Kasse bevares alle Penge, og intet nedlægges eller udtages uden i alle 3 Kasse-Kommisfariers Nærværelse.

Foruden en Journal, som skal holdes over Indtægt og Udgift, foreslaaer Kommissionen, at der holdes en ordentlig Regnskabsbog, hvilken, efter Harets

Slut

Slutning, sendes til Kommissionen og derfra til Stiftsrevisor, som mod billig Godtgjørelse efterseer samme, og med sine Notater sender den tilbage til Kommissionen, da 2 af dens Medlemmer, og 2 af Magistraten paatage sig Decisionen. Qvitteringen til Skoleraadet skulde ligeledes af disse 4 Mænd udstædes.

Denne Kommissionens Forestilling, tilligemed Kjøbenhavns Magistrats derover indhenteede Betænkning, samt en senere Skrivelse af 22 Aug. sidstleden, er fra det danske Cancellie foredraget Hs. Majestæt til Approbation, dog at, i Overeensstemmelse med Kommissionens seneste Uttrende, det thuresenske Legat aarligen tillægges en fra Frue-Skole dimitteret Discipel det første Aar efter hans Komme til Universitetet, samt at Kommissionen, uden Magistratens Deeltagelse, paatager sig Skoleregnskabernes Decision. Hs. Majestæt har derpaa, under 24 s. M., resolveret saaledes:

”Dette Forslag approberes aldeles efter Cancelliets
 ”Indstilling, paa No. 2 nær af Skolekommissionens
 ”Forestilling, da samme om $\frac{1}{4}$ Procents eventuelle
 ”Godtgjørelse haver at henvende sig til vort Finants-
 ”Kollegium.”

Denne allerhøieste Resolution er, ved Skrivelse af 3 d. M., fra det danske Cancellie meddeelt Skolekommissionen, ligesom og Kjøbenhavns Magistrat og Konfessionarius Dr. Bastholm, under samme Datum,
 ere

ere bekjendtgjorte det fornødne desangaaende, forsaavidt enhver maatte vedkomme.

Den 2 November ere samtlige i Sø-Etatens Reglement ansatte Første-, Reserve- og Under-Chirurgi ved Divisionerne og Haandværksstokken beordrede, for egen Regning, nu at anskaffe sig, og bære saadanne Klædes Munderinger og Overtjoler som de, vedkommende Chef kommuniceerede, Tegninger udvise, nemlig blaa Kjole og Overtjole, med sort Fløiels Krave og Opstage, hvidt Hoer og Kant, hvid Vest, blaae Buxer, Ankerknapper og trekantet Hat med Rofarve, samt for de ovennævnte første Chirurgier desuden Guldkrampe paa Hatten, og Guldkant om Kraven og Opslagene paa Kjolen.

I Anledning af Ober-Lotsens, Kommander-Kapitain Løvenørns, Forslag om, at der, formedelsst de norske Lots-Baadets flette Tilstand maatte bygges nogle nye efter en Baad, som Kapitain Sølling har medbragt fra England, hvis væsentligste Fordele ere, at den har et ordentligt Dæk, en vel indrettet Pompe, og en overmaade svær Baglast, og som ansees at medføre større Sikkerhed for Lotserne i ondt Veir, har Hs. Majestæt, under 2 Novbr., befalet, at Kapitain Sølling, for at Lotserne kunne see og prøve dette Slags Baade, skal opreise med denne sin Baad til Norge, og der paa kongelig

lig Regning lade trende bygge, nemlig: een i Arendal, een i Mandal og een i Frederikshald.

I Følge den kongelige Befaling af 2 Febr. d. A., angaaende Oprettelsen af et Amts-Sygehuus i Nakstov for Halsned Amt, hvorefter er meddeelt Efterretning i denne Tidendes 7de No., har Hs. Majestæt, ved Reskript til Stiftamtmanden over Lolland og Falster, af 5 d. M., tilladt, at til dette Niemeed maa kjøbes en, afgangne Kjøbmand Kølles Enke tilhørende, Gaard der i Byen for de forlangte 800 Rdlr. Arbeidet med Materialier skal stilles til offentlig Licitation, og maa dertil af den kongelige Kasse rentefrit forskydes den Summa 2000 Rdlr., som ved et Paalæg paa Amtets samtlige Hartkorn, af 6 Sk. pr. Tønde, aarligt skal afbetales.

Blandede Efterretninger.

Til Cancelliet er indkommen en Forespørgsel fra en Præst i Sjælland, om han, sin Ære og Samvittighed ukrænket, kan fortie eller for Hs. Majestæt bør anmelde et skarnagtigt Barn af hans Sogn, som har bandet og slaaet sine Forældre. I den Anledning har bemældte Kollegium, under 10 November, tilskrevet Biskoppen over Sjællands Stift, at tilkjendegive fornævnte Præst, at det tilkommer Forældrene selv, som de Fornærmede, enten at tiltale Forbryderen, eller at angive ham for Justitien,

stitien, for af denne at vorde tilstalt; men, omendstjont ingen Klage af Forældrene indgives, bør dog Præsten advare og formane den eller de Personer, hvis Forhold er saadant, som foran er opgivet.

Under 15 d. M. har Cancelliet tilskrevet Biskoppen over Sjælands Stift, at bekjendtgjøre for samtlige Præster i Kjøbenhavn, at ingen af dem maa besatte sig med, at udstæde Attester om de Personers Død, som paa Hospitalerne indtræffer, for derved at forebygge, at de, saadanne Personer af en eller anden Elig-Kasse muligt tilfaldende Begravelses-Penge, ikke til andre, end Hospitalet, skal udbetales.

Hattemager-Lauget i Kjøbenhavn har, i en til Cancelliet indkommen Ansøgning, paaklaget, at nogle Laugsvende, tvertimod Anordningerne, have antaget følgende, i Lybek, Bremen og et Par andre Rigstæder gjældende Laugs-Æder, nemlig:

- 1) At Svendene ei maae erkjende en af Mesterne udlært Dreng for Svend, dersom de første i de foregaaende fire Aar have udlært nogen anden Dreng; følgelig at en Mester ei maa udlære flere Dreng, end een hvert fjerde Aar; og
- 2) at enhver anden Dreng, der er udlært, og i Lauget udfreven som Svend, skal, forinden han af Svendene

dene derfor kan vente at vorde erkjendt, udrede 4 Rdlr. til at drikke op, paa deres Kro, og derfor uden betale 1 Rdlr. 2 Mk. til Anskaffelse af et Sølvskildt med hans Navn i, til at hænge paa deres Drifkekar, Velkomsten kaldet.

Da nu bemældte Mestere, i at indberette disse Wordener, tillige have, deels anholdt om en Anordning, hvorved samme kunde hemmes, deels ogsaa ansøgt, at Hattemagerlaugets Oldermænd og Bisfiddere maatte i Fremtiden meddele en ung Svend sit Lærebrev ved hans Antagelse til Svend, saa har Cancelliet, under Dags Dato, tilskrevet Kjøbenhavns Magistrat, at hvad den første Vedtægt angaaer, da er dens Ulovlighed ved de af Lauget ansøgte Anordninger saa tydeligt bestemt, at herom ikke nogen ny Lov behøves; og hvad den anden Vedtægt betræffer, da er samme stridende saavel mod Hensigten af Lovgiverens Bud, i Forordningen af 23 Decbr. 1681 som mod Reskriptet af 21 Februar 1756, bekjendtgjort ved Plakat af 3 Marts næstfætt I og II's. Skulde altsaa Overtrædelse af disse Lovbud i Fremtiden finde Sted, bør baade den som giver, og den som tager berørte 5 Rdlr. 2 Mk., være forfalden i en Mulkt af 10 Rdlr. hver. I øvrigt kan der saameget mindre være noget at erindre imod, at Oldermændene og Bisfidderne meddele en udlært Dreng Lærebrev ved hans Antagelse til Svend, som bemældte Pla-

Plakat af 3 Marts 1756 i s forudsætter, at saabant allerede seer.

Den 7 November er Sognepræsten for Skjelby og Gunderslev Menigheder i Sjælland, Provst H. Hansen, efter Ansøgning, formedelst Alderdom og Svag-
hed, entlediget med 250 Rdlr. aarlig i Pension af Embedet, samt fri Bopæl i Præstegaarden, 4 Edr. Rug, 4 Edr. Byg og 4 Edr. Malt, Foer og Græsning til 2 Hoveder, og nogen Ildebrændsel aarligt.

I Anledning af en fra Sognemændene i Gjøfud indkommen Klage over deres Sognepræsts, H. Gøtzers Udsærd med at lyse til Altergang, og derefter at afvise Kommunikanterne af Mangel paa Brød og Viin, hvilket han vel havde advaret Sognet om selv at anskaffe, men som Klagerne formeente ei at kunne tilkomme Sognet, paa Grund af, at han, efter Afford med Kirke-eieren, nyder Gotgjørelse derfor i et Stykke Kirkejord, har Cancelliet, under 13 Oktober sidstleden tilskrevet Stiftamtmanden og Biskoppen over Ribe Stift, at bemældte H. Gøtzer, for hans heri viiste uanstændige Udsærd, bør tiltales og dømmes.

Stads-Physikus de Meza i Helsingør har paaklaaget den Uffik, at Slagterne oppuste Kjødet, for at give det Anseelse af meer Fedme, end det virkelig har, da nu dette baade er bedragerisk og væmmeligt, ja medfører let-
telig

telig Skade, siden den pustendes Ande ei altid kan ventes at være reen, saa har Cancelliet, under Dags Dato, bemyndiget Stiftamtmanden over Sjælands Stift, at udvide Politi-Plakaten for Kjøbenhavn af 12 Mai 1790, denne Gjenstand betræffende, til Helsingør.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Det residerende Kapellani til Strandby, Bjørnsholm og Malle Menigheder i Viborg Stift, 100 Rdlr.; Vysoged-Embedet i Thisted, og Herredsfoged-Embedet i Hillerslev og Hundborg Herreder i Aalborg Stift.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 16 Novbr. er Kand. Theol. R. Rasmussen konfirmeret til Personel-Kapellan for Sarslef Menighed i Fyen.

Under Generalitetet: Den 9 November ere Justitsraad og Landsdommer Fønss og Godseier E. U. de Schmidten benaadede med General-Krigskommissærs Karakter, og Rang med No. 16 i 2den Klasse, samt forundte Tilladelse at bære Uniform og Feldttegn; ligesledes er ved første jydsk Infanteri-Regiment, Second-Lieutenant v. Nissen og Fændrik v. Petersen, forundte resp. Premier- og Second-Lieutenants Karakter; ved den flensvig-holstenske Batalion let Infanteri, Fændrik v. Holst, udnævnt til Second-Lieutenant, og Under-

Offi.

Officer v. Zülow til Fændrik à la suite; og ved det smaalandske Dragon-Regiment, Corporal L. v. Thams, til Kornet à la suite.

Under Rentekammeret: Den 12 Novbr. er Hofmarskal Hauch udnævnt til Overhofmarskal; Over-Ceremonimester de la Calmette til Over-Kammerjunker, og Hs. Majestæts daglig opvartende Kammerherre Braetzel til Over-Ceremonimester, samt Kammerjunker og Anscultant i Rentekammeret, Stemann, til daglig opvartende Kammerjunker hos Kongen. Den 14 Nov. har Hs. Majestæt udnævnt: Hofjunker F. Oldenburg, Sekretær i det vestindisk-guineiske Rente- og General-Toldkammers Cancellie; Jagt- og Forst-Junker W. C. C. A. v. Wernstedt; Premier-Lieutenant ved Livgarden til Hest L. M. H. v. Buchwald; Premier-Lieutenant ved Livgarden til Fods E. H. A. v. Røepstorff; Second-Lieutenanterne ved Livgarden til Hest E. G. F. v. Lerche og E. F. Baron v. Rankau; Second-Lieutenanterne ved Livgarden til Fods F. E. v. Holstein og H. E. v. Holstein; E. J. Baron v. Rankau, Kornet ved det syenske Regiment lette Dragoner; og E. S. v. Rosenfrank, Anscultant i Rentekammer-Kollegio, til at være Kammerjunker.

Alf denne Tidende udgives ugentligen eet Nummer, der forsendes med de tidende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.